

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ **УКРАЇНИ**
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ЗІНИЧ ЛЮБОМИР ВАСИЛЬОВИЧ

УДК 347.211:330.117

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЖАВОЮ ОБ'ЄКТІВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Спеціальність 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес;
сімейне право; міжнародне приватне право

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Івано-Франківськ — 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі цивільного права навчально-наукового юридичного інституту Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор
Васильєва Валентина Антонівна,
навчально-науковий юридичний інститут
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника», директор

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор,
член-кориспондент НАПрН України
Харитонova Олена Іванівна,
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри права інтелектуальної
власності та корпоративного права

кандидат юридичних наук, доцент
Москалюк Надія Богданівна,
Тернопільський національний
економічний університет,
в.о. завідувача кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань

Захист відбудеться 9 жовтня 2017 р. о 13.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 20.051.14 у навчально-науковому юридичному інституті Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за адресою: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Т. Шевченка, 44-а, ауд. 305.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за адресою: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 79.

Атореферат розіслано 10 вересня 2017 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І.І. Банасевич

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Соціально-економічні та політичні виклики сьогодення привернули увагу суспільства до проблем забезпечення оборонної, медичної, екологічної безпеки нашої держави. Задля цього українські вчені та волонтери створюють об'єкти інтелектуальної власності, використання яких є одним із важливих чинників підвищення рівня виробництва, культури, освіти. В цьому аспекті, особлива увага приділяється використанню об'єктів промислової власності яким належить особливе місце в успішній реалізації завдань технологічного розвитку України.

Проте, в сучасних умовах обсяг використання державою об'єктів промислової власності надзвичайно низький, у порівнянні із економічно розвиненими державами. Це значною мірою пояснюється відсутністю в Україні комплексної державної політики у цій сфері, що включає розробку ефективного правового забезпечення технологічної модернізації державних підприємств України та системний аналіз пріоритетних напрямів використання результатів науково-технічної діяльності.

До першочергових завдань подолання зазначених проблем слід віднести реалізацію комплексу заходів правового характеру. Реалізація яких створить передумови для технологічної модернізації економіки України. Зважаючи на те, що в Україні створена правова основа використання об'єктів промислової власності та у відповідних цілях розроблений ряд правових інструментів. Серед заходів правового характеру надзвичайно важливу роль відіграє формування правових механізмів забезпечення збалансованості інтересів суспільства та держави у сфері права інтелектуальної власності, вдосконалення законодавства України у сфері обов'язкового ліцензування, з урахуванням міжнародного досвіду.

Проблема використання державою об'єктів промислової власності на доктринальному рівні досліджена в недостатній мірі, враховуючи завдання і мету покладену в основу цього дослідження. Окремі питання висвітлені у дисертаційних роботах: Ю. М. Дзери «Держава як учасник цивільних правовідносин» (2011 р.), Н. І. Рязанової «Правовий режим службових об'єктів інтелектуальної власності створених за рахунок державних коштів» (2014 р.). Водночас вивчення зазначеної наукової літератури дає підстави стверджувати про відсутність комплексного дослідження правових аспектів використання державними підприємствами, установами об'єктів промислової власності.

Оцінка сучасних теоретичних підходів щодо використання державою об'єктів промислової власності свідчить, що вони не дають можливості конструктивно розв'язувати наявні проблеми, оскільки мають фрагментарний характер. Дедалі важливіша роль об'єктів промислової власності потребує теоретичних узагальнень.

Теоретичною основою дисертаційного дослідження стали праці українських науковців з питань цивільного права, загальної теорії та історії держави та права. Передусім потрібно згадати праці І. І. Банасевич, Л. М. Баранової, С. М. Бєрвено, Т. В. Боднар, С. О. Бородовського, В. І. Борисової, М. К. Галянтича, В. А. Васильєвої, В. В. Васильєвої, Л. В. Винар, А. В. Зеліско, О. І. Зозуляк, А. С. Довгєрта, О. В. Дзєри, Ю. М. Дзєри, І. В. Жилінкової, О. С. Клименко, В. М. Коссака, О. Д. Крупчана, Є. Б. Кубка, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця,

Р. А. Майданика, Є. О. Мічуріна, О. О. Первомайського, Я. О. Сидорова, І. В. Спасибо-Фатєєвої, Р. О. Стефанчука, Є. О. Харитонова, В. І. Ямкового та інших.

Автором використано наукові праці вітчизняних фахівців у сфері права інтелектуальної власності Ю. Л. Бошицького, В. О. Батової, І. А. Безклубого, Є. А. Булат, В. О. Волошина, Є. Ш. Гарєва, Г. В. Довгань, В. Я. Дмитришина, О. В. Жилінкової, О. В. Заєць, А. В. Кирилюк, Т. С. Кириченко, О. В. Кохановської, В. М. Крижни, В. Є. Макоди, Н. М. Мироненко, О. М. Мельник, А. В. Міндрул, Н. Б. Москалюк, О. П. Орлюк, О. А. Підпригори, О. О. Підпригори, Л. І. Ряботягової, Н. І. Рязанової, О. Д. Святоцького, О. В. Сорвачова, А. А. Федорова, О. І. Харитонової, Є. І. Ходаківського, Р. Б. Шишки, О. С. Яворської, Т. В. Ярошевської.

Серед зарубіжних науковців варто виділити D. R. Cahoy, D. M. Caneron, R. S. Macken, S. T. Michel, R. S. Sammers, G. H. Treitel, J. J. White.

Враховуючи зазначенні обставини та необхідність аналізу особливостей участі держави у договірних відносинах щодо використання об'єктів промислової власності, застосування механізму вільного та обов'язкового ліцензування об'єктів промислової власності зумовили актуальність дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження затверджена Вченою радою Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №12 від 26.12. 2014 р.). Дисертаційна робота виконана на кафедрі цивільного права навчально-наукового юридичного інституту в межах науково-дослідної роботи на тему «Правові проблеми здійснення майнових та особистих немайнових прав в умовах ринкової економіки» (номер державної реєстрації 0110U001557).

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у виробленні теоретичних положень цивільно-правового регулювання відносин, що виникають у процесі використання об'єктів промислової власності, розробка науково-обґрунтованих пропозицій вдосконалення чинного законодавства України, а також формуванні теоретико-правового підходу використання державою об'єктів промислової власності. Поставлена мета повинна вирішити наступні основні завдання:

- здійснити загальну характеристику об'єктів промислової власності;
- визначити правовий режим використання об'єктів промислової власності;
- розглянути міжнародний досвід правового регулювання використання об'єктів промислової власності державою;
- виявити особливості участі держави у договірних відносинах щодо використання об'єктів промислової власності;
- з'ясувати види договорів про використання державою об'єктів промислової власності;
- розкрити особливості укладення договорів про використання державою об'єктів промислової власності;
- встановити підстави для зміни та розірвання договору про використання об'єктів промислової власності державою;

- визначити випадки вільного ліцензування об'єктів промислової власності без згоди власника патенту;
- охарактеризувати законодавство у сфері обов'язкового ліцензування винаходу, корисної моделі, промислового зразка та топографії інтегральної мікросхеми;
- розробити пропозиції з удосконалення цивільного законодавства та законодавства у сфері інтелектуальної власності щодо використання державою об'єктів промислової власності.

Об'єктом дослідження є цивільно-правові відносини, що виникають у процесі використання державою об'єктів промислової власності.

Предметом дослідження є наукові погляди, концепції, ідеї, теорії, положення законодавства України, що регулюють відносини з приводу використання державою об'єктів промислової власності.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувались загальні та спеціально-правові методи наукового пошуку. Основу методології дослідницької діяльності склали догматичний, діалектичний, формально-логічний, логіко-юридичний, структурно-функціональний та інші.

Догматичний метод дозволив визначити зміст певних юридичних термінів та тлумачення правових норм пов'язаних із правовою охороною та використанням об'єктів промислової власності (*підрозділ 1.1.*). Діалектичний метод надав можливість дослідити особливості відносин, що виникають при використанні об'єктів промислової власності на підставі договору та інших правових режимів (*підрозділ 1.2., 2.1., 3.1., 3.2.*). Порівняльно-правовий метод надав можливість здійснити аналіз законодавства інших держав та можливість адаптації окремих положень в законодавство України (*підрозділ 1.3.*). Формально-логічний метод використовувався для визначення особливостей права використання державою об'єктів промислової власності на підставі ліцензійного договору, договору комерційної концесії, договору про створення за замовленням та використання об'єкта промислової власності та договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності (*підрозділ 2.1.*). Логіко-юридичний метод - для постановки логічно обґрунтованих висновків, а також для послідовного викладення матеріалу дослідження (*підрозділ 1.1., 1.3., 3.1., 3.2.*). Структурно-функціональний метод використовувався для визначення підстав укладення, зміни та припинення договорів про використання державою об'єктів промислової власності (*підрозділ 2.2., 2.3., 2.4.*).

Використання вищезазначених методів у комплексі було спрямоване на максимально об'єктивне та повне дослідження предмету дисертаційного дослідження. Розкриття поставленої мети та завдань дослідження здійснювалось через призму поєднання договірної свободи з нормативною регламентацією, що сприяє більш повному регулюванню тих чи інших відносин, які складаються у процесі виникнення відносин між державою та власником патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок чи свідоцтва на топографію інтегральної мікросхеми.

Наукова новизна одержаних результатів обумовлена тим, що на підставі проведеного дослідження сформульовано наступні положення висновки та пропозиції, що володіють науковою новизною:

вперше:

1) визначено правовий режим використання об'єктів промислової власності як встановлений законодавством порядок правового регулювання, що виражається у системі правових засобів, які сприяють реалізації приватних і публічних інтересів та спрямовані на вчинення дій щодо запатентованого об'єкта шляхом виготовлення продукту, застосування процесу або введення їх в цивільний оборот;

2) запропоновано класифікувати правовий режим використання державою об'єктів промислової власності за підставою встановлення права використання об'єкта промислової власності на: договірний правовий режим та законний правовий режим;

3) обґрунтовано, що держава має переважне право на використання винаходу, корисної моделі, що створенні на конкурсній основі за рахунок коштів Державного бюджету України;

4) сформульовано визначення вільного ліцензування об'єкта промислової власності як юридично закріплену можливість використовувати винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми без згоди власника патенту за наявності підстав встановлених законом;

5) встановлено, що виключно держава має право застосовувати механізм обов'язкового ліцензування об'єктів промислової власності з метою забезпечення здоров'я населення, оборони держави, екологічної безпеки та інших суспільних інтересів;

удосконалено:

6) висновок, що держава може бути виключно похідним суб'єктом права інтелектуальної власності, оскільки набуває прав на об'єкти промислової власності на підставі договору або закону та сутнісно не може бути творцем;

7) обґрунтування положення про те, що опис винаходу, корисної моделі повинен розкривати їх суть настільки ясно, повно, точно і достовірно, щоб його міг здійснити фахівець у зазначеній галузі, при цьому власник патенту зобов'язаний надавати допомогу при відтворенні винаходу, корисної моделі;

8) аргументи на користь висновку, що при патентуванні винаходу, корисної моделі заявник зобов'язаний в описі винаходу, корисної моделі вказати найбільш ефективний відомий йому спосіб використання винаходу, корисної моделі на дату подання заявки або на дату її пріоритету;

Отримали подальший розвиток:

9) висновок про те, що участь держави у відносинах промислової власності можлива при наявності встановленої системи обмежень прав власника патенту (вільне ліцензування та обов'язкове ліцензування об'єктів промислової власності);

10) визначення обмеження прав власника патенту як звуження меж виключних майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, що встановлюються за рішенням суду або Постановою Кабінету Міністрів України з підстав визначених законодавством, і які спрямовані на задоволення публічних інтересів мають тимчасовий і примусовий характер із виплатою винагороди власнику патенту;

11) положення, що показником використання чи недостатнього використання об'єктів промислової власності є кількість укладених та зареєстрованих у

патентному відомстві договорів про використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми;

12) положення про необхідність закріплення на законодавчому рівні норм про виплату адекватної (співрозмірної) компенсації власнику патенту за встановлення обов'язкової ліцензії, яка визначається з урахуванням: 1) технічної складності винаходу, корисної моделі; 2) продуктивності винаходу, корисної моделі; 3) умов необхідних для організації виробництва продукції з використанням винаходу, корисної моделі.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування наукових положень і висновків дисертаційного дослідження: у науково-дослідній сфері під час проведення теоретичних досліджень проблемних питань у сфері цивільного права та права інтелектуальної власності, під час підготовки навчальних курсів, написання підручників та навчальних посібників з цивільного права та права інтелектуальної власності; у практичній та правозастосовній сфері дисертаційне дослідження містить положення про внесення змін до чинного законодавства України, сприятиме єдиному розумінню норм у сфері права інтелектуальної власності; у навчальному процесі положення дисертаційного дослідження можуть бути використанні у процесі викладання дисциплін з цивільного права та права інтелектуальної власності у вищих навчальних закладах.

Особистий внесок здобувача полягає у розкритті поняття та особливостей правового режиму використання державою об'єктів промислової власності. Дисертація є самостійним дослідженням, автором особисто сформульовано висновки і практичні рекомендації на основі аналізу наукової літератури та чинного законодавства України.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження оприлюднені в доповідях на наукових конференціях: VII Міжнародній науково-практичній конференції «Закарпатські правові читання» (м. Ужгород, 17-19 квітня 2015 р.), Щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених і аспірантів «Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина» (м. Івано-Франківськ, 15 травня 2015 р.), VI Всеукраїнській науково-практичній конференції «Наука та практика сучасної юриспруденції» (м. Харків, 2 листопада 2015 р.), VII Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми правової системи України» (м. Київ, 26 листопада 2015 р.), Щорічній Всеукраїнській науково-практичній конференції молодих вчених і аспірантів «Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина» (м. Івано-Франківськ, 13-14 травня 2016 р.), Першій всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми інтелектуального права» (м. Львів, 23 вересня 2016 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Юридичні особи публічного права: участь у цивільному обороті (Матвеевські цивілістичні читання)» (м. Київ, 8 листопада 2016 р.).

Публікації. Основні положення дисертаційної роботи викладені у тринадцяти наукових працях, зокрема у п'яти наукових статтях, опублікованих у виданнях, що входять до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одній статті у науковому періодичному фаховому виданні іншої держави, та у семи тезах доповідей на наукових конференціях.

Структура та обсяг дисертації зумовлені метою та задачами дослідження. Дисертація складається зі вступу, 3-х розділів, які охоплюють 9 підрозділів, висновків і списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 234 сторінки. Список використаних джерел налічує 246 найменувань і міститься на 28 сторінках. Два додатки містяться на 11 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, визначено зв'язок із науковими програмами, планами, темами, встановлено мету та завдання, об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано методи дослідження, визначено наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, надані відомості про апробацію результатів дослідження та про публікації за темою дисертації.

Розділ 1 «Теоретичні аспекти правового режиму використання об'єктів промислової власності» складається з трьох підрозділів, у яких здійснено загальну характеристику об'єктів промислової власності, встановлено правовий режим використання зазначених об'єктів та проведено порівняльно-правовий аналіз положень законодавств про використання об'єктів промислової власності деяких країн Європи та світу.

У підрозділі 1.1. *«Загальна характеристика об'єктів промислової власності»* визначено правовий статус та умови правової охорони об'єктів промислової власності.

В дисертації на основі вивчення норм законодавства та наукової літератури обґрунтовується, що до об'єктів промислової власності відносяться винахід, корисна модель, промисловий зразок, топографія інтегральної мікросхеми, з огляду на те, що за функціональним призначенням кожен із цих об'єктів має технічну спрямованість, що дає певний інженерний (промисловий) результат і дозволяє впроваджувати їх у виробництво. При цьому за умовами набуття прав інтелектуальної власності винахід, корисна модель, промисловий зразок, топографія інтегральної мікросхеми проходять експертизу та визначено індивідуальну процедуру державної реєстрації, а права інтелектуальної власності посвідчуються, єдиним за правовим статусом, правоохоронним документом (патентом, свідоцтвом).

Аналіз чинних нормативно-правових актів свідчить про відсутність термінологічної єдності визначення поняття «винаходу». Винахід, в одному випадку визначається як «результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології», а в іншому як «технічне рішення, що відповідає умовам патентоздатності». З метою забезпечення однозначного та точного розуміння поняття «винахід» аргументований комплексний підхід, що заснований на поєднанні правової і технічної складової винаходу, відповідно до якого винахід є «результатом творчої діяльності людини, що є новим, має винахідницький рівень і придатний для промислового використання».

У роботі з'ясовуються правові аспекти використання державою секретних винаходів, корисних моделей створених за рахунок коштів державного бюджету України та коштів фізичних і юридичних осіб. Встановлено, що державні підприємства, установи мають переважне право на використання секретних

винаходів, корисних моделей незалежно від джерел фінансування. При цьому акцентується на тому, що використання державою секретного винаходу, корисної моделі повинне здійснюватися за погодженням із Державним експертом з питань таємниць, крім випадків, коли посадові особи цього державного підприємства, установи входять до «Переліку осіб, на яких покладається виконання функцій державного експерта з питань таємниць».

Обґрунтовується необхідність законодавчого розмежування поняття корисної моделі та винаходу, пропонується конкретизувати статтю 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та визначити корисну модель як «результат інтелектуальної діяльності, який є новим та промислово придатним виконанням пристрою».

В аспекті розгляду питання правового статусу та правової охорони промислових зразків автором аргументовано позицію, що промисловим зразком є «результат інтелектуальної діяльності людини, який втілений у конкретний промисловий виріб та спрямований на задоволення функціональних та естетичних потреб споживачів».

Розглядаючи об'єкти промислової власності як результат інтелектуальної діяльності, автор наголошує, що їх невід'ємною частиною є інформаційна складова, яка виражається у інформації про призначення, функції, будову, конструктивні особливості об'єкта промислової власності і може існувати як самостійний об'єкт або у формі винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми.

У підрозділі 1.2. «Правовий режим використання об'єктів промислової власності» встановлено поняття правового режиму використання об'єктів промислової власності, виділено договірний та законний правовий режим використання державою об'єктів промислової власності та досліджено їх правову природу.

Дисертантом проаналізовано наукові погляди щодо використання об'єктів промислової власності, що дозволило сформулювати авторське визначення «правового режиму використання об'єктів промислової власності».

Автор класифікує правовий режим використання державою об'єктів промислової власності на договірний і законний, поклавши в основу класифікації критерій підстави виникнення права використання.

В результаті дослідження юридичної природи обов'язкового ліцензування об'єктів промислової власності визначено, що обов'язкова ліцензія є різновидом ліцензії на використання об'єктів інтелектуальної власності. Підкреслюється, що обов'язкова ліцензія є засобом обмеження прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми.

Розкриваються основні доктринальні підходи щодо сутності обмежень права інтелектуальної власності. Здійснений порівняльний аналіз інституту обмеження права власності як речового права та обмеження прав інтелектуальної власності доводить, що примусове відчуження права власності з мотивів суспільної необхідності призводить як до втрати права власності так і права використання об'єкта, а у праві інтелектуальної власності будь-які обмеження не можуть перешкоджати правоволодільцю використовувати об'єкт інтелектуальної власності. Також дисертант дійшов висновку, що для права власності вільне використання об'єкта без згоди власника є неможливим, оскільки такі дії вважатимуться

порушенням. Водночас законодавство у сфері інтелектуальної власності передбачає інститут вільного ліцензування об'єктів промислової власності.

У підрозділі 1.3. «Правове регулювання використання об'єктів промислової власності в окремих країнах Європи та світу» аналізується законодавство Китаю, Японії, Сполучених Штатів Америки, Росії, Німеччини, Франції і Чехії щодо використання об'єктів промислової власності.

Досліджуючи правове регулювання використання об'єктів промислової власності в аспекті міжнародного досвіду автор звертає увагу на те, що вже тривалий період відбувається процес уніфікації патентного законодавства, внаслідок чого обсяг прав та обмежень за патентом є однаковим для більшості держав. Слід зазначити, що сьогодні відсутній єдиний підхід до законодавчого регулювання відносин у сфері промислової власності, в основному правове регулювання здійснюється за допомогою патентного закону винятком є Франція, де діє Кодекс інтелектуальної власності та Російська Федерація, яка регулює відносини промислової власності у межах Цивільного кодексу.

Патентні закони досліджуваних країни надають їх власникам право використовувати об'єкт промислової власності шляхом продажу або імпорту винаходу, корисної моделі, промислового зразка. У той же час, абсолютні права власника патенту обмежуються інститутом вільного та обов'язкового ліцензування для забезпечення державних та суспільних інтересів.

Особливої уваги заслуговує положення законодавства Японії про визначення розміру завданих збитків у результаті незаконного використання об'єкта патентного права або виключної ліцензії, які визначаються як сума прибутку в розрахунку на одиницю виробу, які б могли бути продані патентовласником або власником виключної ліцензії, якщо б не було такого порушення, помноженої на суму присвоєну правопорушником. Законодавче закріплення формули розрахунку збитків завданих порушенням патентного права сприятиме правильному та однозначному визначенню компенсації судами, а також виключить зловживання у цій сфері.

Право післякористування винаходу, корисної моделі є характерним тільки для Російської Федерації. У разі коли патентне мито за підтримання чинності патенту не було сплачено у встановлений термін, патент може бути відновлений федеральним органом виконавчої влади з інтелектуальної власності за клопотанням особи, якій належав патент протягом трьох років з дня закінчення терміну сплати мита.

Розділ 2 «Договірний правовий режим використання державою об'єктів промислової власності» присвячений дослідженню окремих елементів та укладенню договорів про використання державою об'єктів промислової власності.

У підрозділ 2.1. «Держава як правоволоділець об'єктів промислової власності» досліджуються питання правового статусу держави у цивільних правовідносинах і відносинах інтелектуальної власності, а також форми та способи участі держави у договірних відносинах щодо використання об'єктів промислової власності.

У дослідженні відстоюється позиція вчених, яка полягає в тому, що держава у цивільних правовідносинах є особливим суб'єктом.

Керуючись концепцією поділу суб'єктів інтелектуальної власності на первинні і похідні, дисертантом встановлено, що держава може бути виключно похідним суб'єктом права інтелектуальної власності, оскільки майнові права інтелектуальної

власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми можуть належати державі тільки на підставі договору або закону.

Досліджуючи форми та способи участі держави у договірних відносинах, автор вважає, що держава діє через органи державної влади, підприємницькі юридичні особи публічного права та непідприємницькі юридичні особи публічного права.

У роботі зазначається, що до договорів про використання об'єктів промислової власності відносяться ліцензійний договір, договір комерції концесії, договір про створення і використання об'єктів інтелектуальної власності, договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

У підрозділі 2.2. «Особливості укладення договорів про використання об'єктів промислової власності» розглядається загальний порядок укладення договорів про використання об'єктів промислової власності та порядок укладення договорів про використання об'єктів промислової власності за рахунок коштів Державного бюджету України.

Відзначається, що державою можуть укладатися договори про використання об'єктів промислової власності у загальному порядку передбаченому Цивільним кодексом України, що здійснюється за допомогою оферти і акцепту, у разі: 1) якщо вартість договору менше як 200 тисяч гривень при використанні коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів; 2) у разі використання коштів державного підприємства, отриманих ним від здійснення господарської діяльності незалежно від вартості договору; 3) впровадження наукової, науково-технічної діяльності, що фінансується на конкурсній основі в порядку, передбаченому Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Спеціальний порядок передбачається у випадку використання коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, якщо вартість договору більше 200 тисяч гривень.

Договори про використання об'єктів промислової власності укладаються у простій письмовій форм, законодавство України не містить обов'язкової вимоги щодо державної реєстрації даних договорів.

Підрозділ 2.3. «Зміст договорів про використання об'єктів промислової власності» присвячений дослідженню умов договорів про використання об'єктів промислової власності.

Спираючись на проведені дослідження, обґрунтовується поділ умов договорів про використання об'єктів промислової власності на об'єктивно істотні та суб'єктивно істотні. До об'єктивно істотних умов договорів про використання об'єктів промислової власності належать: предмет договору; вид ліцензії, вартість ліцензії, винагорода, строк чинності договору. Суб'єктивно істотними умовами, тобто такими, що погоджуються сторонами на вимогу будь-якої з них, вважаються: територія чинності договору; технічна сфера застосування; субліцензія; креслення та інша технічна документація; якість продукції виготовленої за ліцензією; технічна допомога у навчанні спеціалістів; платежі і розрахунки; облік і звітність; охорона патентних прав; конфіденційність; гарантії виконання; правовий захист, розгляд спорів; розірвання договору у зв'язку з неможливістю виконання.

Предметом договорів про використання об'єктів промислової власності є майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми.

Обмежувальні умови договорів про використання об'єктів промислової власності перешкоджають використанню винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми за строком, територією та повноваженнями користувача.

У підрозділі 2.4. «Зміна та припинення договорів про використання об'єктів промислової власності» автор приходить до висновку, що підстави припинення договорів про використання державою об'єктів промислової власності доцільно поділяти на об'єктивні і суб'єктивні.

До об'єктивних підстав припинення договорів про використання об'єктів промислової власності слід віднести: 1) припинення прав правоволодільця або визнання недійсним патенту чи частини патенту, свідоцтва на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографії інтегральної мікросхеми; 2) ліквідація юридичної особи користувача об'єктів промислової власності.

З'ясовується, що до суб'єктивних підстав відносяться: 1) неможливість використання об'єкта промислової власності; 2) розірвання договору про використання об'єкта промислової власності.

Підставами розірвання договору про використання об'єктів промислової власності державою є наступні: 1) за згодою сторін; 2) у разі істотного порушення умов договору однією з сторін; 3) у разі односторонньої відмови від договору у повному обсязі або частково; 4) за наявності інших підстав передбачених сторонами у договорі.

Розділ 3 «Законний правовий режим використання державою об'єктів промислової власності» складається з двох підрозділів, у яких досліджуються підстави вільного ліцензування та обов'язкового ліцензування об'єктів промислової власності.

Підрозділ 3.1. «Вільне ліцензування об'єктів промислової власності» присвячений дослідженню інституту вільного ліцензування державою об'єктів промислової власності.

З'ясовано, що метою вільного ліцензування є забезпечення доступу суб'єктів права інтелектуальної власності до запатентованих результатів науково-технічної діяльності.

Охарактеризовано попереднє використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми і встановлено, що обґрунтованою є необхідність отримання невиключної ліцензії.

Значну увагу приділено випадкам вільного ліцензування у суспільних та державних інтересах серед яких: використання об'єктів промислової власності без комерційної мети, з науковою метою або в порядку експерименту та за надзвичайних обставин (стихійне лихо, катастрофа, епідемія тощо).

У підрозділі 3.2. «Обов'язкове ліцензування об'єктів промислової власності» досліджується сутність обов'язкового ліцензування та його види. Визначено, що держава застосовуючи механізм обов'язкового ліцензування впливає на відносини інтелектуальної власності та може обмежувати права на об'єкти промислової власності для забезпечення суспільних інтересів чи прав інших осіб.

З'ясовується, що показником використання чи недостатнього використання об'єктів промислової власності є кількість укладених та зареєстрованих у патентному відомстві договорів щодо винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми.

Доводиться, що суспільні інтереси у праві інтелектуальної власності — це визнані суспільством та законодавчо закріплені потреби суспільства та держави у створенні та використанні об'єктів інтелектуальної власності, які забезпечуються шляхом укладення договорів, застосування механізму вільного та обов'язкового ліцензування.

Аргументовано потребу нормативного закріплення обов'язку заявника надавати патентному відомству повну та достовірну інформацію про винахід, корисну модель, топографію інтегральної мікросхеми, щоб інша особа (фахівець у цій сфері) могла відтворити аналогічний об'єкт на підставі поданої технічної документації.

На підставі аналізу чинного законодавства встановлено необхідність законодавчого закріплення процедури внесення зміни до обов'язкової ліцензії, обґрунтовано, що внесенні зміни не повинні погіршувати становище власника патенту, свідоцтва.

При з'ясуванні питання про визначення розміру компенсації за встановлення обов'язкової ліцензії слід законодавчо передбачити спосіб встановлення економічної цінності винаходу, що включає на ступні чинники: 1) технічну складність винаходу, корисної моделі, топографії інтегральної мікросхеми; 2) продуктивність винаходу, корисної моделі, топографії інтегральної мікросхеми, що підвищує техніко-економічні показники виготовленої продукції; 3) умови необхідні для організації виробництва продукції з використанням об'єкта промислової власності.

ВИСНОВКИ

У дисертації подано теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, що полягає у виявленні та вирішенні комплексу теоретичних і практичних проблем доктрини цивільного права, пов'язаних із правовим режимом використання державою об'єктів промислової власності. На основі аналізу наукової літератури, вивчення й узагальнення практики стало можливим сформулювати такі основні теоретичні та практичні висновки:

1. Встановлено, що об'єкти промислової власності призначені для досягнення технічного результату, їх можна впроваджувати у виробництво і правова охорона здійснюється на підставі єдиного за правовим статусом документом — патентом, свідоцтвом. А також спільним для об'єктів промислової власності є те, що для отримання правової охорони вони повинні володіти новизною або оригінальністю.

2. Під правовим режимом використання об'єктів промислової власності розуміється встановлений законодавством порядок правового регулювання, що виражається у системі правових засобів, які сприяють реалізації приватних та публічних інтересів і спрямовані на вчинення дій щодо запатентованого об'єкта шляхом виготовлення продукту, застосування процесу або введення їх в цивільний оборот.

3. Правовий режим використання державою об'єктів промислової власності класифіковано за критерієм підстави виникнення права використання об'єктом промислової власності на: договірний правовий режим та законний правовий режим.

Договірний правовий режим передбачає порядок укладення, зміни та припинення договорів про використання об'єктів промислової власності органами державної влади, підприємницькими та непідприємницькими юридичними особами публічного права.

Законний правовий режим реалізується за допомогою механізму вільного та обов'язкового ліцензування, що обмежує права власника патенту.

4. Порядок укладення договорів про використання об'єктів промислової власності загальний, що здійснюється шляхом оферти, акцепту, крім випадків використання коштів державного бюджету України понад встановленні суми публічних закупівель.

5. Предметом договорів про використання державою об'єктів промислової власності є відповідні майнові права на використання об'єкта промислової власності. Ці права повинні бути чинними на момент укладення договору про використання об'єктів промислової власності.

6. Підставами припинення договорів про використання державою об'єктів промислової власності є: 1) ліквідація юридичної особи публічного права користувача об'єкта промислової власності; 2) припинення прав правоволодільця або визнання недійсним патенту чи частини патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми; 3) неможливість використання об'єкта промислової власності; 4) розірвання договору про використання об'єкта промислової власності.

7. Підставами для розірвання договору про використання державою об'єкта промислової власності є наступні: 1) за згодою сторін; 2) у разі істотного порушення умов договору однією з сторін; 3) у разі односторонньої відмови від договору у повному обсязі або частково.

8. Суть вільного ліцензування об'єктів промислової власності полягає у можливості використовувати суб'єктами права інтелектуальної власності, винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми без згоди власника патенту за наявності підстав встановлених законом.

9. Особливістю обов'язкового ліцензування державою об'єктів промислової власності у зв'язку із суспільною необхідністю, є можливість застосування до власника патенту правових наслідків у вигляді обмеження його права дозволяти іншим суб'єктам використовувати об'єкт (використання здійснюється на підставі Постанови Кабінету Міністрів України без згоди власника патенту).

10. Зважаючи на висновки, здійснені в дисертаційному дослідженні пропонуємо внести наступні зміни до чинного законодавства у сфері регулювання використання об'єктів ПВ, а саме:

- Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV частину 1 статті 421 «Суб'єкти права інтелектуальної власності» викласти в такій редакції:

«Суб'єктами права інтелектуальної власності є:

1. Творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) і фізичні та юридичні особи, держава Україна, Автономна

Республіка Крим, територіальні громади та інші особи, що набули майнових прав інтелектуальної власності відповідно до цього Кодексу, іншого закону чи договору».

- Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15.12.1993 р. №3687-XII

Пункт 3 статті 1 «Визначення термінів» викласти в такій редакції:

«Винахід — результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технологій, який дає технічний результат».

Статтю 1 «Визначення термінів» доповнити пунктом 4 такого змісту:

«Корисна модель - результат інтелектуальної діяльності людини, який є новим і промислово придатним виконанням пристрою».

Частину 7 статті 12 викласти в такій редакції:

«Опис винаходу, корисної моделі повинен викладатися у визначеному порядку і розкривати суть винаходу, корисної моделі настільки ясно, повно, точно і достовірно, щоб його зміг здійснити фахівець у зазначеній галузі.

Заявник зобов'язаний в описі винаходу або в описі корисної моделі вказати найкращий та найбільш ефективний відомий йому спосіб використання винаходу, корисної моделі на дату подання заявки або на дату її пріоритету».

Пункт 8 частини 3 статті 30 доповнити абзацом 2 такого змісту:

«Економічна цінність винаходу, корисної моделі визначається з урахуванням: 1) технічної складності винаходу, корисної моделі; 2) продуктивності винаходу, корисної моделі; 3) умов необхідних для організації виробництва продукції з використанням винаходу, корисної моделі».

- Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» від 15.12.1992 р. №3688-XII пункт 2 статті 1 «Визначення термінів» викласти в такій редакції:

«Промисловий зразок - результат інтелектуальної діяльності людини, який втілений у конкретний промисловий виріб та спрямований на задоволення функціональних та естетичних потреб споживачів».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Зінич Л. В. До питання про правові форми використання державою об'єктів промислової власності / Л. В. Зінич // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст]: збірник наукових статей. - Івано-Франківськ, 2015. - Випуск 37. - С.90-101.

2. Зінич Л. В. Правові аспекти використання винаходів за законодавством Японії / Л. В. Зінич // Право і суспільство. - 2015. - №6. - С.73-77.

3. Зінич Любомир Особливості правового регулювання використання винаходів за законодавством Франції / Любомир Зінич // Jurnalul juridic național: teorie și practică. - 2015. - №6(1)16. - С.136-138.

4. Зінич Любомир Деякі аспекти участі держави у договірних відносинах щодо використання об'єктів промислової власності / Любомир Зінич // «Теорія і практика інтелектуальної власності». - 2 (88). - 2016. - С.52-58.

5. Зінич Л.В. Публічні інтереси в механізмі примусового ліцензування винаходів і корисних моделей: загальнотеоретичний аспект / Л. В. Зінич // Вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». Випуск 37. - Том 1. - 2016. - С.124-126.

6. Зінич Л. В. Засоби забезпечення балансу приватних та публічних інтересів у сфері права промислової власності / Л. В. Зінич // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». Випуск 1. Том 1. - 2016. - С.118-120.

7. Зінич Л. В. Правові форми використання об'єктів промислової власності /Л. В. Зінич // Закарпатські правові читання. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів (17-19 квітня 2015 р. м.Ужгород) — Ужгородський національний університет; за заг. ред..В. І. Смоланки, Я. В. Лазура, О. Я. Рогача — Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2015. - Т.2 — С.277-280.

8. Зінич Л. В. Визначення поняття «обмеження прав патентовласника» /Л. В. Зінич // Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і аспірантів, присвяченої 75-річчю Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 15 травня 2015 р. (м.Івано-Франківськ). - Івано - Франківськ, 2015. - С.30-34.

9. Зінич Л. В. Ліцензійний договір як форма реалізації права на використання винаходу / Л. В. Зінич // «Теорія і практика сучасної юриспруденції»: матеріали VI Всеукраїнської наукової конференції (м. Харків, 2 листопада 2015 р.). - Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2015. - С.311-312.

10. Зінич Л. В. Обмеження прав власника патенту як основа забезпечення балансу приватних та публічних інтересів / Л. В. Зінич // «Сучасні проблеми правової системи України». Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції. 26 листопада 2016 р. (м. Київ). / За заг. ред. Ю. Л. Бошицького, О. В. Чернецької, Н. О. Армаш, О. О. Кваші, Л. Л. Кінащук, В. В. Луця, О. О. Харчука. - Випуск 7. - Київ: Київський університет права НАН України, 2015. - С.155-156.

11. Зінич Л. В. Ліцензійний договір як засіб реалізації публічних інтересів / Л. В. Зінич // Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянина: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених і аспірантів (13-14 травня 2016 р.). - Івано-Франківськ, 2016. - С.46-50.

12. Зінич Л. В. Проблемні питання примусового ліцензування винаходів і корисних моделей / Л. В. Зінич // Актуальні проблеми інтелектуального права: матеріали першої науково-практичної конференції (м. Львів 23 вересня 2016 року). - Львів: Юрид.ф-т львів.ун-ту ім.І. Франка, 2016. - С.74-79.

13. Зінич Л. В. Деякі особливості укладення державою ліцензійного договору на використання винаходу / Л. В. Зінич // Юридичні особи публічного права: участь у цивільному обороті (Матвєєвські цивілістичні читання). Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м.Київ, 8 листопада 2016 року. - К.: ТОВ «Білоцерківдрук», 2016. - С.141-144.

АНОТАЦІЇ

Зінич Л.В. Правовий режим використання державою об'єктів промислової власності. - На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право (081 Право). – Навчально-науковий юридичний інститут ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Івано-Франківськ, 2017.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню правового режиму використання державою об'єктів промислової власності.

Обґрунтований поділ правового режиму використання державою об'єктів промислової власності на: договірний та законний.

Договорами, що спрямовані на використання державою об'єктів промислової власності є ліцензійний договір, договір комерційної концесії, договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності, договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Визначено порядок укладення, зміни та припинення договорів про використання державою об'єктів промислової власності, за рахунок коштів Державного бюджету України.

Досліджено правову природу і проаналізовано підстави вільного ліцензування як одного із правових засобів використання державою об'єктів промислової власності. Виявлено, що метою вільного ліцензування є забезпечення вільного доступу суспільства до результатів науково-технічної діяльності.

Особливу увагу приділено інституту обов'язкового ліцензування державою об'єктів промислової власності як механізму обмеження прав. При цьому наголошується на тому, що обмеження прав інтелектуальної власності не позбавляють власника патенту права на використання об'єкта промислової власності.

Результатом дослідження є пропозиції щодо внесення змін до законодавства України у сфері права промислової власності.

Ключові слова: об'єкти промислової власності, держава, використання об'єктів промислової власності, договори про використання об'єктів промислової власності, ліцензійний договір, договір комерційної концесії, договір про створення за замовленням і використання об'єктів інтелектуальної власності, договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності, вільне ліцензування, обов'язкове ліцензування.

Зинич Л.В. Правовой режим использования государством объектов промышленной собственности. - На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук (доктора философии) по специальности 12.00.03 - гражданское право и гражданский процесс; семейное право; международное частное право (081 Право). - Учебно-научный юридический институт ГВУЗ «Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника». - Ивано-Франковск, 2017.

Диссертация посвящена комплексному исследованию правового режима использования государством объектов промышленной собственности.

Обоснован разделение правового режима использования государством объектов промышленной собственности на: договорной и законный.

Договорам, направленным на использование государством объектов промышленной собственности является лицензионный договор, договор коммерческой концессии, договор о создании по заказу и использование объекта права интеллектуальной собственности, договор о передаче исключительных имущественных прав интеллектуальной собственности. Определен порядок заключения, изменения и прекращения договоров об использовании государством объектов промышленной собственности за счет средств Государственного бюджета Украины.

Исследованы правовую природу и проанализированы основания свободного лицензирования как одного из правовых способов использования государством объектов промышленной собственности. Выявлено, что целью свободного лицензирования является обеспечение свободного доступа общества к результатам научно-технической деятельности.

Особое внимание уделено институту обязательного лицензирования государством объектов промышленной собственности как механизма ограничения прав. При этом подчеркивается, что ограничение прав интеллектуальной собственности не лишают владельца патента права на использование объекта промышленной собственности.

Результатом исследования есть предложения по внесению изменений в законодательство Украины в сфере права промышленной собственности.

Ключевые слова: объекты промышленной собственности, государство, использование объектов промышленной собственности, договоры об использовании объектов промышленной собственности, лицензионный договор, договор коммерческой концессии, договор о создании по заказу и использование объектов интеллектуальной собственности, договор о передаче исключительных имущественных прав интеллектуальной собственности, свободное лицензирование, обязательное лицензирование.

Zinych L. V. The legal order of state usage of industrial property objects. - Manuscript copyright.

A thesis submitted for the degree of Candidate of Juridical Sciences (PhD), speciality 12.00.03 «civil law and civil procedure; family law; international property law» (081 Law). - Training and Research Law Institute of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, higher state educational institution. - Ivano-Frankivsk, 2017.

The thesis is dedicated to complex research of legal order of state usage of industrial property objects, as well as generation of scientifically proven proposals to improve current Ukrainian legislation.

The thesis substantiates that the objects of industrial property should include an invention, a utility model, an industrial sample, topography of an integrated circuit. We have provided general characteristics of industrial property objects and discovered that the individualizing feature of IP objects is the conditions of their legal protection, as well as their technical purpose. Considerable attention has been paid to the legal status of official and secret inventions, utility models, as well as particular characteristics of their usage.

The author of thesis analyzed scientific opinions regarding the usage of industrial property objects, which allowed to formulate his own definition of the legal order of usage of industrial property objects. It is proposed to subdivide the order of state usage of industrial property objects into contractual and legal, according to the basis for the origin of the right. We have reviewed the legal aspects of the usage of industrial property objects according to the legislations of China, Japan, the USA, Russia, Germany, France and Czech Republic.

The state has been characterized as the owner of the right to industrial property objects, taking into account its public and private legal personality.

The contracts that are aimed at the state usage of industrial property objects are a license agreement, a concession agreement, a contract about the custom creation and usage of an object of intellectual property, a contract about the cession of exclusive intellectual property rights. We have defined the order and the form of entrance into contracts about the state usage of industrial property objects, financed from the State budget of Ukraine. We have researched the essence of contracts about the usage of industrial property objects and substantiated the division of such contracts into objectively essential and subjectively essential. The subject of contracts about the usage of industrial property objects are intellectual property rights to an invention, a utility model, an industrial sample, topography of an integrated circuit. Based on the study of materials of jurisprudence and current legislation, we have researched the order of change and termination of agreements about the state usage of industrial property objects.

We have researched the legal nature and analyzed the bases for free licensing as one of the legal means of state usage of industrial property objects. We have found that the goal of free licensing is to provide free access for the society to the results of scientific and technical activities. We propose our own definition of free licensing of industrial property objects. The bases for free licensing on behalf of the state and the society have been analyzed, and they include the usage of industrial property objects without a commercial purpose, for a scientific purpose or as an experiment, as well as in emergencies (a natural disaster, a catastrophe, an epidemic).

Special attention has been paid to the institute of mandatory state licensing of industrial property objects as a mechanism to limit rights. At the same time, we accentuate that the limitation of intellectual property rights doesn't negate a patent owner's right to use an industrial property object. The author has established the criteria for recognizing an invention or a utility model as one that is especially important to the state. It has been substantiated that the indicator of usage or insufficient usage of industrial property objects is the number of signed contracts, registered by the Patent Office, regarding an invention, a utility model, an industrial sample, topography of an integrated circuit. We have highlighted problematic issues of mandatory licensing, as well as ways to solve them.

The result of our research is the proposal to amend the legislation, which includes the civil code of Ukraine and Ukrainian laws that regulate relations in regards to usage of an invention, a utility model, an industrial sample, topography of an integrated circuit. This, in author's opinion, will contribute to the improvement of legislation in the sphere of legal protection and usage of industrial property objects.

Key words: industrial property objects, state, usage of industrial property objects, contracts about the usage of industrial property objects, license agreement, a concession

agreement, a contract about the custom creation and usage of an object of intellectual property, a contract about the cession of exclusive intellectual property rights, free licensing, mandatory licensing.